

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XVI. De Causâ possessionis & proprietatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

parte pertinet ad actorem, hic totum petat.

Quæres nono. Quando loco plus petitur?

R. Quando alio loco exigitur solutio, quam fuerit conventum. Ut: Petrus promisit solvere Coloniae, & actor exigit solutionem Francofurti.

Quæres decimo. Quando tempore plus petitur?

R. Quando ante diem vel conditionem pactioni adjectam, quod promissum, petitur. Ut: Titius in nundinis autumnalibus solvere promisit, & actor in nundinis vernalibus exigit solutionem.

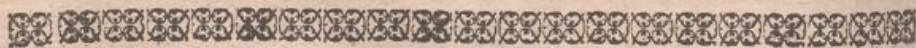
Quæres undecimo. Quas pœnas actor plus petens incurrit?

R. De Jure civili novissimo, qui plus

velre vel causâ petit, in expensas condemnatur: qui plus petit loco, ad interesse tenetur; ei, à quo plus tempore petitur, induciæ duplicantur, nec litem excipiet, nisi eidem solvantur expensæ, *Cap. un. de plus petition.*

Quæres duodecimo. Quando plus petens ab his pœnis excusatur?

R. In duobus casibus, 1mo. Si actor probet se non dolosè, sed justo errore ductum plus petivisse. 2dus. Si ante sententiam à plus petitione destiterit, Quia Pontifex in *cit. cap. unic.* ait, plus petentes puniri, si in petitione in iudicio persistat: Judicium autem durat usque ad sententiam definitivam. Ideò actor, ne pœnas prædictas incurrat, semper à plus petitione usque ad sententiam cessandi habet facultatem.

TITULUS XVI.

DE

CAUSA POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

CAusa possessionis est, in qua principaliter agitur de possessione, vel quasi possessione, aut adipiscenda, aut retinenda, aut recuperanda, & vocatur iudicium possessorium. Causa proprietatis est, in qua de rei controversæ proprietate sive dominio vel jure principaliter agitur, & dicitur iudicium petitorium. In præsentem quæritur, quo ordine causa possessionis & proprietatis in iudicio sit tractanda,

Quæres primo. Quid est & quotuplex possessio:

R. Est detentio rei corporis & animi ac juris adminiculo. Dicitur 1mo. *Corporis*, Quia imprimis solæ res corporales, quæ manibus apprehenduntur, si mobiles, vel pedibus calcantur, si immobiles propriè possidentur. Res incorporeæ, ut jus elegendi, jus patronatus, jus beneficii, &c. non propriè, sed

sed quasi possidentur. Deinde res possessa corporaliter detineri debet, quod vel verè vel fictè fieri potest. Est ficta apprehensio, quando actus aliquis intervenit, qui ex juris dispositione ad capiendam possessionem sufficiens est, & pro corporali apprehensione habetur: ut dum traduntur claves ædium, &c. 2do dicitur: *animi*. Quia præter veram vel fictam apprehensionem requiritur ad possessionem animus rem ut suam tenendi: ideò depositarius, commodatarius, conductor, &c. non sunt possessores. 3tio dicitur: *Juris administratio*. Ad possessionem enim necessarium est, quod eidem jus non resistat, sive à tali rem talem possideri, specialiter non prohibeat. Sic Laicus jus decimandi, jus beneficii possidere nequit.

Possessio dividitur in civilem & naturalem: vel potius possessio adæquatè sumpta includit civilem & naturalem, Civilis separata à naturali est in eo, qui quidem actu nec per se nec per alium rem detinet, attamen animo adhuc illi insistit, eò quod animum illam detinendi nondum deposuerit: possessio naturalis sejuncta à civili est, quando res actu detinetur ut sua, at penes alium est possessio civilis, videlicet apud illum, qui à reanimo illam retinendi discessit.

Quæres secundo. Quæ possessionis commoda?

R. Possidens rem bonâ fide 1mo illam præscribere potest: hoc est; si tempore à legibus definito eam detineat, eandem quoad proprietatem quoque acquirit. 2do. Si dubium oriatur, an

R. D. Schnorrenberg *Instit. Jur. Can.*

res ad alium quoad proprietatem pertineat, illam retinere potest, usque dum, quis proprietarius sit dominus, appareat. 3tio. Tempore possessionis rei possessæ habet administrationem, ita ut omnes actus exerciti sint validi, licet postea proprietatem ad alium pertinuisse probetur. 4to. Re possessâ fruitur; ideòque fructus consumptos restituere non tenetur, nisi juxta Theologos, in quantum factus est ditior. 5to. Titulum proprietatis, seu quod res sit sua, in judicio probare non obligatur, sed petenti vel non possidenti onus incumbit probandi.

Quæres tertio. Quomodo amittitur possessio?

R. Sicut possessio corpore & animo acquiritur, ita etiam corpore & animo amittitur, cum hoc tamen inter res mobiles & immobiles discriminine: si absente Domino alius fundi possessionem invadat, aut occupet, Dominus non prius fundi hujus amittit possessionem, quàm re cognitâ animum possidendi, aut corporalem recuperandi possessionem deposuerit: scilicet, quia præ timore ad recuperandam naturalem possessionem accedere non fuit ausus, aut accessit quidem, sed repulsam est passus; tunc enim etiam civiliter possidere desinit; rerum verò mobilium possessio Domino etiam ignorante amittitur; ut si equus ex stabulo prædandi causâ educatur, vel sibi accommodatum animo furandi quis abducat: imò si depositarius rem apud se depositam animo usurpandi ut suam apprehendat, & loco moveat, dominus vel pristinus possessor possessionem amittit. T t t Quæ-

Quæres *quarto*. Quot sunt possessio-
ria interdicta?

ꝛ. Remedia seu actiones à Prætorè
introducæ, per quas aliquid in pos-
sessionum controversiis fieri jubet, aut
vetat, sunt tria: Omnis enim quæstio
seu controversia, quæ de possessione
movetur, vel causa possessionis adipis-
cendæ, quam actor nunquam habuit,
vel retinendæ, quam habet, & in qua
turbatur, vel denique recuperandæ,
quam amisit, instituitur.

Quæres *quinto*. An iudicium posses-
sorium de rebus spiritualibus v. g. be-
neficiis, jure patronatûs, decimarum,
&c. coram Judice Ecclesiastico insti-
tuendum?

ꝛ. *affirmativè*. Quia possessio rei
spiritualis, spiritualis quoque est. Licet
enim mera occupatio & detentio rei in
facto consistat, adeoque spiritualis
non sit; possessio tamen iusta, sive juris
jus involvit; hoc jus autem in re spiri-
tualis spirituale est, ac possessio naturam
sequitur proprietatis: ideoque sicut
causa proprietatis in spirituali, ita quo-
que causa possessionis circa spiritualia
apud Ecclesiasticum tractanda est Judi-
cem. *Clement. unic. de caus. possess. &
propriet.* Aliud est, si de solo facto Laici
Clericum in possessione beneficii tur-
bantur agatur; tunc enim Laicus turba-
tor aut spoliator interdicto retinendæ
vel recuperandæ possessionis etiam co-
ram Judice sæculari conveniri potest:
ita ut mixti sit fori causa; quia Laicus
non de titulo vel jure possessionis, sed
de solo facto vel injuria per Laicum Cle-
rico illata cognoscit.

Quæres *sexto*. An causa possessionis
& proprietatis coram eodem Judice
tractanda?

ꝛ. *affirmativè cap. susceptis. 1. h. t.*
Quia causa possessionis & proprietatis
inter se connexa sunt tum ratione ob-
jecti, cum circa eandem rem versen-
tur: tum facilius cognitionis & deci-
sionis; nam qui de possessione cognos-
cit, causam proprietatis facilius definire
potest. *Excipe*: nisi diverſi essent fori:
Ut Clericus actor coram Judice Laico
contra reum Laicum in possessorio
triumphavit: finito possessorio coram
eodem Judice in petitorio respondere
non tenetur, sed super proprietate
coram Judice Ecclesiastico est conve-
niendus.

Quæres *septimo*. An causa posses-
sionis & proprietatis in eodem iudicio cu-
mulari possint?

ꝛ. In eodem iudicio sive in eadem
instantia simul tractari possunt. *Cap. ad
ultimum. 2. h. t.* Ita, ut utraque causa
unâ eademque terminetur sententia, in
qua prius super possessione pronuntie-
tur, quamvis in executione proprietatis
prevallere debeat. *Cap. cum dilectus. 6.
h. t.*

Quæres *octavo*. Qualiter spoliatus
in eodem iudicio de possessorio & peti-
torio agens restituendus?

ꝛ. Si spoliatus de possessorio & pe-
torio simul agens possessionem &
spoliationem probet, sed non dominium
vel proprietatem; in possessorio quidem
obtinere, ei que est restituenda possessio,
eo quod se possedisse probaverit; in
petitorio tamen succumbit, quia domi-
nium

nium non probavit; actore non probante reus absolvitur. *Cap. cum Ecclesia. 3. de caus. possess. & propriet.*

Quæres nono. An in iudicio agens de proprietate, hac quæstione relicta agere possit de possessione?

R. Qui ab initio de proprietate, sive rei vendicatione agit, si necdum allegationibus & probationibus renuntiatum, neque in causa conclusum, suspensio iudicio petitorio interdictum adipiscendæ vel recuperandæ possessionis intentare potest; minimè tamen si in causa conclusum, nisi Iudex id expedire iudicaverit. *Cap. pastoralis. 5. de caus. poss. & prop.*

Quæres decimo. An lata sententia in petitorio pars condemnata valeat incipere possessorium?

R. Si in petitorio lata sit sententia, quia dominium probare non potuit, ad possessorium: & e contra à possessorio ad petitorium transire potest;

quia sunt diversa & separabilia iudicia ac aliud petitur in uno, & aliud in altero.

Quæres undecimo. An illi, qui super beneficii proprietate litigat, collatoris sufficiat probare possessionem?

R. Si sit lis super dignitate vel beneficio, quod possidet, sufficit probare collatorem jus conferendi quietè possedisse. *Cap. cum olim. 7. h. t.* Quia collatio est quidam juris conferendi fructus: fructus autem sequuntur bonæ fidei possessorem.

Quæres duodecimo. An petenti proprietatem sufficiat probare possessionem?

R. In iudicio petitorio rem jure domini petenti probare possessionem non sufficit: *Cap. fin. h. t.*

Proprietas enim nihil commune habet cum possessione.

